

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen z języka polskiego dla klas 5

„Nowe słowa na start!”
Wydawnictwo Nowa Era
rok szkolny 2024/2025

Wymagania edukacyjne z języka polskiego są zgodne z:

- Podstawą programową kształcenia ogólnego,
- Programem nauczania języka polskiego w szkole podstawowej – „Nowe słowa na start!”,
- Statutem szkoły.

W dokumencie ujęto wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego. Podano wymagania niezbędne do uzyskania oceny dopuszczającej, dostatecznej, dobrej, bardzo dobrej i celującej. Na każdą kolejną wyższą ocenę uczeń musi także spełnić wymagania przyporządkowane ocenie niższej.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wszystkich wymagań na ocenę dopuszczającą.

Dla uczniów posiadających opinie o dostosowaniu wymagań edukacyjnych lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej wymagania są dostosowane indywidualnie do wskazań.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

PODSTAWOWE

PONADPODSTAWOWE

OCENA

dopuszczająca
[1]

dostateczna
[1+2]

dobra
[1+2+3]

bardzo dobra
[1+2+3+4]

celująca
[1+2+3+4+5]

Uczeń opanował w każdej wyróżnionej dziedzinie określone umiejętności.

Uczeń potrafi to, co obejmują wymagania podstawowe oraz opanował umiejętności ponadpodstawowe.

I. Kształcenie literackie i kulturowe

- wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu,
- dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej,
- zna pojęcie *fikcja literacka*,
- wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego,
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit, legendę,
- zna pojęcia: *epitet, porównanie, przenośnia, uosobienie, ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy, apostrofa*,
- wskazuje tytuł, podtytuł, puentę utworu,
- wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu,
- rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie *rytm*,
- wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność,

I. Kształcenie literackie i kulturowe

- porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach,
- analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach,
- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości,
- wypowiada się na temat fantastyki w baśniach, mitach i legendach,
- wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich,
- omawia funkcję mitów i legend,
- wskazuje w tekście literackim *epitety, porównania, przenośnie* (w tym *uosobienia i ożywienia*), *wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy*,
- dostrzega funkcję tytułu, puenty, punktu kulminacyjnego
- wskazuje wers, zwrotkę, refren, rymy,
- zna pojęcia *rymy męskie i żeńskie* oraz *rymy dokładne i niedokładne*,
- analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym,

- zna pojęcie <i>dialog</i>, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu, - zna pojęcia <i>podmiot liryczny, narrator, bohater</i>, - zna pojęcia <i>narracja pierwszoosobowa</i> i <i>narracja trzecioosobowa</i> - wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego, - określa tematykę utworu, - zna pojęcie <i>wątek</i>, - nazywa swoje reakcje czytelnicze, - odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym, - wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych, - wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu, - podejmuje próbę interpretacji tekstów, - wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera, - posługuje się pojęciami: <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i> w odniesieniu do treści omawianych utworów, - rozpoznaje tekst literacki, artykuł prasowy, - wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost, - określa temat tekstu i używa pojęcia <i>przesłanie</i> w odniesieniu do legendy i mitu, - objaśnia pojęcia: <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit</i>, - wydobywa z tekstu wskazane informacje, - wskazuje określenia opisujące i oceniające, - rozpoznaje czytany utwór jako komiks, - odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego, - odróżnia film od programu informacyjnego, - posługuje się terminami: <i>kostium, rekwizyty, dekoracja</i> w kontekście widowiska teatralnego, - zna pojęcie <i>adaptacja utworu literackiego</i>, - dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja), - z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, - omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu, - wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach, - odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,	- porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora, - określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu, - objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście, - prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego, - określa problematykę utworu, - używa funkcjonalnie pojęcia <i>wątek</i>, - opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury, - odczytuje przenośne sensy utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach, - uzasadnia swoje rozumienie utworu, - wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich, - ocenia bohatera literackiego, - zestawia wartości i ich przeciwieństwa w utworach na zasadzie kontrastu, - odróżnia tekst literacki od informacyjnego, - odróżnia tekst prasowy od literackiego, - dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio, - określa główną myśl tekstu, - odczytuje przesłania legend i mitów, - określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia, - odróżnia informacje ważne od drugorzędnych, - wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów tekstów, - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru, - nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk), - wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych, - - posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową, - wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją, - dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż), - wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle teatralne, - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy - tekstów podejmujących grę z konwencją literacką, - analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich, - określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej,
---	--

- wskazuje cechy gatunkowe baśni, mitu, legendy, - rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienie i ożywienie), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy, - nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu, - odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów, - omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć wątek i akcja, - objaśnia pojęcie <i>dialog</i>, - omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego, - odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego, - określa cechy bohaterów różnych typów, - objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny, - omawia tematykę utworu, - objaśnia pojęcie <i>wątek</i>, - opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich, - rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach, - określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych, - przedstawia własne rozumienie utworu, - wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia, - wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń, - rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich, - rozpoznaje tekst informacyjny - odczytuje informacje wyrażone wprost, - wyciąga wnioski z tekstu, - odczytuje przesłanie niektórych legend i mitów, - wyodrębnia w tekście części kompozycyjne, - porządkuje informacje z tekstu, - odróżnia określenia opisujące od oceniających, - wskazuje charakterystyczne cechy komiksu, - rozpoznaje różne teksty kultury, - wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru, - rozpoznaje wybrane gatunki filmowe, - objaśnia pojęcie <i>adaptacja utworu</i> w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych,	- wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych, - wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni, - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji, - objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach, - analizuje wpływ tytułu, podtytułu, puenty na interpretację tekstu, - używa funkcjonalnie pojęć <i>wiersz rymowy</i>, <i>bezrymowy</i> oraz <i>rymy</i> i <i>rytm</i> podczas analizy wiersza, - stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń, - omawia sposób zapisu dialogu w tekście, - charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach, - wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu, - posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze, - omawia problematykę utworu, - wskazuje różne wątki w utworze, - opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury, - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach, - komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków, - funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu, - wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury, - posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji, - określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, prasowego, - odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio, - analizuje i interpretuje główną myśl tekstu, - formułuje samodzielnie przesłanie legendy i mitu, - omawia relacje między częściami wypowiedzi, - hierarchizuje informacje, - objaśnia subiektywny charakter opinii, - charakteryzuje komiks jako tekst kultury, - objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych, - określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego, - wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową, - odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń,
--	--

II. Tworzenie wypowiedzi

- udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania,
- słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie,
- rozpoznaje argumenty w wypowiedzi,
- tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi,
- wyszukuje w tekście informacje,
- tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia,
- recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy,
- sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi,
- redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach,
- opowiada o treści przeczytanych utworów,
- wie, że współczesne komunikaty muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym,
- tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu,
- odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach,
- krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością,
- włącza się do rozmowy w kulturalny sposób,
- posługuje się argumentami w rozmowie,
- zna pojęcie *akapit*
- ocenia przydatność uzyskanych informacji,
- tworzy samodzielnie charakterystykę,
- list, sprawozdanie, dedykację, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia,

- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką),
- aktywnie odbiera filmy, spektakle teatralne,

- interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym,
- podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych,
- dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych,
- stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów,
- dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich,
- w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motyw ich działania oraz kontekst sytuacyjny,
- kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury,
- wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska.

II. Tworzenie wypowiedzi

- wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury, reaguje na wypowiedzi innych rozmówców,
- tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym,
- dokonuje selekcji informacji,
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka,
- stosuje jednolitą formę wypowiedzi (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego,
 - rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce,
 - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową w wypowiedziach na temat tekstów,
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania

- sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi,
- tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkuzdaniowej wypowiedzi, planu,
- omawia problematykę przeczytanych utworów
- tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów,
- stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych.

III. Kształcenie językowe

- rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przymyki,
- rozpoznaje odmienne części mowy,
- rozpoznaje formy bezokolicznika,
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika,
- stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych,
- używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach,
- zna pojęcia *podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik*,
- rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące,
- odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia *zdanie pojedyncze* i *zdanie złożone*,
- przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie,
- rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka,
- wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny,
- rozumie dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi,
- zna pojęcie *związek frazeologiczny*,

podstawie tekstu,

- funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych,

- świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi,
- prezentuje własne stanowisko w rozmowie,
- używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska,
- tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi,
- wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji,
- tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe,
- głosowo interpretuje tekst,
- dba o zwięźłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek,
- opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury,
- zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej,
- tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów,
- funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach,

- pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi,

- swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych,

- operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych,
- w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi,
- zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i podział logiczny w formie akapitów,
- podejmuje działalność literacką i kulturalną,

- redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową.

III. Kształcenie językowe

- wskazuje różnice między różnymi częściami mowy,

- świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, - używa ze zrozumieniem pojęć <i>synonim</i>, <i>wyraz bliskoznaczny</i>, - w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością, - rozumie, że tekst jest komunikatem, - zna pojęcia <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i>, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych, - rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki, - zna pojęcia <i>głoska</i>, <i>litera</i>, <i>sylaba</i>, - zna pojęcie <i>etykieta językowa</i> i stara się stosować jej zasady, - zna zasady pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami, – wielką i małą literą, – przyimków i wyrażen przyimkowych, – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em</i> i <i>-om</i>, - zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem, - rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przyimki, - rozpoznaje nieodmienne części mowy, - dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, - rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego odpowiednio: przymiotnika i liczebnika, - przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej, - rozpoznaje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu, - używa celowo wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących, - rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy	- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, - rozumie funkcję bezokolicznika, - stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych, - uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości, - rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu, - używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji, - rozpoznaje równoważnik zdania, typy zdań złożonych współrzędnie, - rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych, - wskazują główne cechy języka mówionego i pisanego, - posługuje się oficjalną, nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form, - rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, - używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych, - posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi, - używa spójników i zaimków w celu zespolenia tekstu, - identyfikuje i opisuje nadawcę oraz odbiorcę wypowiedzi lirycznej, - dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej, - rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji, - określa funkcje głosek, liter, sylab, - przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji, - stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami, – wielką i małą literą, – przyimków i wyrażen przyimkowych, – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em</i> i <i>-om</i>, – i po spółgłoskach, – zakończeń <i>-i</i>, <i>-ii</i>, <i>-ji</i> w podanym zestawie ortografów,
--	--

czasownika,

- przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie,
- objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej,
- posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny,
- odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych,
- używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu,
- wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami,
- wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu,
- identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach,
- rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi,
- rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała,
- objaśnia różnicę między głoską a literą,
- stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych,
- stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni:
 - rz, ż, ó, u, h, ch,
 - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami,
 - wielką i małą literą,
 - przyimków i wyrażen przyimkowych,
 - q i ę oraz -em i -om,
 - i po spółgłoskach.
- zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych.

IV. Samokształcenie

- czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne,
- zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł,
- korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe),
- korzysta z zasobów szkolnej biblioteki,
- korzysta ze słownika ortograficznego,
- potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii,

- stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortografów zawartych w ćwiczeniach,
- stosuje w większości wypowiedzi poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym,
- określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach,
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
- używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy,
-
- wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- funkcjonalnie posługuje się wersją mówioną i pisaną języka,
- używa poprawnie różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych
- zna i stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny
- podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się.
- funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi,
- stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu,

- podejmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z Internetu,
- zna legendy związane ze swoim regionem,
- korzysta z Internetu w celach edukacyjnych,

Lektura obowiązkowa i uzupełniająca: czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego.

- czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa,
- porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje,
- wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji,

- zna budowę słownika ortograficznego,
- wyszukuje hasła w encyklopedii,
- ocenia przydatność uzyskanych informacji,
- wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze swoim regionem,

Lektura obowiązkowa i uzupełniająca: czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony.

- nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozasłownej,
- wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów,

- przestrzega zasad etykiety językowej,

– Stosuje zasady pisowni:

- rz, ż, ó, u, h, ch,
- nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami,
- wielką i małą literą,
- przyimków i wyrażen przyimkowych,
- q i ę oraz -em i -om,
- i po spółgłoskach,
- zakończeń -i, -ii, -ji w podanym zestawie ortografów,

- stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortografów zawartych w ćwiczeniach

- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki,

- funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu,
- swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji,
- przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii,
- przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej,
- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi,
- samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania.

IV.Samokształcenie

- czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści,
- zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu,

- selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych,
- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych,
- korzysta z informacji zawartych w encyklopedii,
- konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych,
- wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu,
- zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich.

Lektura obowiązkowa i uzupełniająca: czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki.

- czytając głośno, przekazuje intencję tekstu,
- opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji,
- gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji,

- korzysta ze słowników on-line,
- krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł,
- aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu,

Lektura obowiązkowa i uzupełniająca: czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami.

- opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików,
- wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego,
- zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności),
- przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów Internetu,
- opisuje źródła internetowe,
- bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego.

Lektura obowiązkowa i uzupełniająca: chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych.

